

Izšķērdības cena — tonnām pārtikas atkritumu

Tirdzniecībā radušies pārtikas atkritumi ir nieks salīdzinājumā ar cilvēku pārpalikumiem

Kā ierasts, Irēnas kundze no Aizkraukles svētdienas vakarā apmeklēja veikalu. Neilgi pirms tā slēgšanas viņa vitrinās ievēroja pārtikas produktus ar tās dienas derīguma termiņu. Aizkraukliete man uzticēja savas pārdomas — par to, cik nelietderīgi atkritumos tiek izmesta pārtika. Vai tiešām to nevarētu izdalīt trūkumcietējiem vai ziedot kādai dzīvnieku patversmei? Kā izrādās, velns nav tik melns, kā viņu mālē. Veikalu tikli rūpīgi plāno produkcijas apjomus, dažas produktu grupas pēc ieteicamā derīguma termiņa beigām tiek ziedotas labdarībai. Protams, ir produkti, kuri nonāk atkritumos, taču tie ir tikai 5% pārtikas atkritumu, kas rodas no tirdzniecības. Absolūtā izšķērdība parādās mūsu pašu ledusskapjos. Statistika liecina, ka aptuveni 55% no visiem pārtikas atkritumiem nāk tieši no mājāsaimniecībām.

GINTA GRINCĒVIČA

Valstis visā pasaulē apņēmušās līdz 2030. gadam samazināt pārtikas atkritumu apjomu uz vienu iedzīvotāju mazumtirdzniecības un patērētāju limeni un samazināt pārtikas zudumus visā pārtikas ķēdē. Par to vienojās Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejā 2015. gadā, Ilgtspējīgas attīstības mērķu programmā.

Uzklausot labdarības organizāciju lūgumus, Latvijas valdība kopš 2019. gada 1. jūlija ir ļāvusi atdot ziedošanai tos pārtikas krājumus no veikaliem, ražotājiem un vairumtirdzniecības bāzēm, kuru marķējuma "ieteicams līdz" termiņš ir beidzies un kuri nav vēl kļuvuši kaitīgi cilvēku veselībai. Tā ir tēja, kafija, graudaugi, pākšaugi, makaroni, milti, dažādi konservi, cepumi, čipsi, žāvēti augļi un virkne citu sausu un fasētu produktu, kuriem nav vajadzīga speciāla uzglabāšanas temperatūra. Parasti pēc ieteicamā derīguma termiņa beigām tos droši var lietot uzturā vēl divus mēnešus. Ne visi veikalu tikli aktīvi iesaistās labdarībā, daži to pamato ar niecīgo apjomu, kas rodas, pateicoties rūpīgai plānošanai. Kāda daļa, lielākoties svaigās produkcijas, nonāk arī atkritumos. Lai cik sāpīgi šķistu izmest to, kas vēderu varētu piepildīt vismaz kādam lopīņam, veikalu pārtikas atliekas ir niecīgs apjoms salīdzinājumā ar to, kas ik dienu mēslainē nonāk no mūsu šķīvjumiem. Pirms dažiem gadiem Eiropas Savienībā veiktais pētījums rāda, ka mazumtirdzniecības un citu veidu pārtikas izplatīšana rada vismazāk pārtikas atkritumu. Aiz mājāsaimniecībām seko ražošanas process, tālāk ir restorāni un ēdināšanas

pakalpojumi. Uzzināju trīs Aizkrauklē esošo veikalu tiklu pārstāvjus, lai uzzinātu vairāk par pārtikas produktu likteni pēc ieteicamā derīguma termiņa beigām, ko papildināju ar uztura speciālistes viedokli.

Visa pamatā — atbildīga plānošana

Ilze Priedīte, "top!" mārketinga un sabiedrisko attiecību vadītāja, stāsta, ka, pareizi plānojot tirdzniecības apjomus, neiztīrītās pārtikas daudzums ar beigušos derīguma termiņu ir mazs: "Preces derīguma termiņam tuvojoties beigām, tās laikus apzīmējam ar īpašu atzīmi "Nepalaid garām!". Kā reiz šo tēmu aktualizējam ar papildu komunikāciju, skaidrojot, ka mazam derīguma termiņam ir daudz plusu. Preces ir tikpat labas kā parasti, vienkārši patērētājam tās ir pieejamas par krietni samazinātu cenu nekā ikdienā. Tās var būt preces gan ar pēdējās dienas beigu termiņu, ar nedēļas vai divu derīguma periodu, tas atkarīgs no preces un tās pieejamā daudzuma. Šāda veida aktivitāte ļauj nodrošināt to, ka šādu preču, kurām beidzies derīguma termiņš un tās nav iztīrītas, praktiski nav, līdz ar to mums nav jādomā par tālāku preču norakstīšanu. Visa pamatā ir atbildīga plānošana. Aptaujās esam novērojuši, ka pircēji iecienījuši akcijas preces un saprot, ka tām nav ne vainas. Pārtikas apjoms, ar beigušos ieteicamo derīguma termiņu, kas netiek izpirkts, ir tik mazs, ka mēs neiesaistāmies labdarības akcijās, to utilizē, izmetot veikalam piederošā konteinerā."

LIELĀKO PĀRTIKAS ATKRITUMU DAUDZUMU veido ēdiena produktu pārpalikumi mājāsaimniecībās. Publicitātes foto

Pārtiku ziedo trūkumcietējiem

"Rimi" ir viens no nedaudzajiem veikalu tīkliem, kas ziedo pārtikas produktus, kuriem beidzies ieteicamais izlietošanas termiņš. Inga Bīte, "Rimi Latvija" ārējās komunikācijas vadītāja, skaidro — pieņemtie Ministru kabineta noteikumi paredz, ka atsevišķas produktu kategorijas ar ieteicamo derīguma termiņu drīkst ziedot arī pēc termiņa beigām. Tā ir eļļa, garšvielas un citi produkti, kas arī pēc ieteicamā derīguma termiņa nezaudē kvalitāti un joprojām ir droši lietošanā. Ministru kabineta noteikumi nosaka pagarinātu termiņu, kura laikā šos produktus var ziedot labdarības organizācijām. Pārtikas produkti iedalās divās derīguma termiņu kategorijās — ieteicams līdz un pēdējās dienas termiņš. Otrās kategorijas produkti pēc termiņa beigām kļūst par pārtikas atkritumiem. Veikalos tos var atpazīt pēc oranžajam uzlīmēm, kas norāda par atlaidi līdz pat 50%. "Tā lielākoties ir svaigā pārtika. Pircējiem ir iespēja iegādāties labas kvalitātes pārtiku par daudz izdevīgāku cenu un uzglabāt to saldētavā. Svaigā pārtika, kurai ir beidzies derīguma termiņš un tā nav izpirkta, tiek attiecīgi utilizēta. Saskaņā ar noteikumiem to nododam Pārtikas un veterinārā dienesta pārraudzībā un sertificētām kompānijām, kas attiecīgi nodarbojas ar šādu produktu utilizāciju. Dārzeni, kas ir stipri bojāti, tiek nodoti biogāzes ražošanai. Dažādām produktu kategorijām ir atšķirīga utilizēšanas kārtība, kas ir noteikta Ministru kabineta noteikumos, Latvijā šī joma tiek ļoti stingri regulēta. Pārtikas atkritumos nonāk aptuveni 1.6% no kopējā "Rimi" veikalu tīkla pārtikas apjoma. Tas ir ļoti labs rādītājs, ja ņem vērā, ka vidēji pasaulē un Eiropā mazumtirdzniecījējiem tie ir aptuveni 5%. Raugoties uz šo jautājumu globāli, jāņem vērā, ka pētījumi liecina, ka vairāk nekā 50% no pārtikas atkritumiem

rodas mājāsaimniecībās. Tie, kas rodas piegādes ķēdēs, noliktavās vai veikalos, ir salīdzinoši maza daļa. Pārtikas atkritumu samazināšanai jābūt kopīgam mērķim. Mēs kā veikals meklējam dažādus risinājumus, kā palīdzēt un samazināt izmestās pārtikas apjomu. Viens no piemēriem — esam izveidojuši rīku "Iztukšo savu ledusskapi". Ievadot meklētājā mājās esošos produktus, maksīgais intelekts, kas ir rīka pamatā, piemēklē dažādas receptes, kas iekļauj izvēlētos produktus. Tas izglīto un palīdz lietotājiem esošos produktus pārveidot gardās maltītes, tādējādi samazinot izmestās pārtikas daudzumu," skaidro I. Bīte.

Šī gada aprīlī "Rimi" aicināja paplašināt ziedojamās pārtikas produktu klāstu, kas tagad ļauj trūkumcietējiem ziedot sasaldētu gaļu, lasi, kupātus un daudz ko citu. Produkti ar pēdējās dienas termiņu tiek sasaldēti un ziedoti, ievērojot noteiktus standartus un procesus. Šogad veikalu tīkls "Rimi" trūkumcietējiem ziedoja 390 tonnu pārtikas.

Augļus un dārzeņus atdod zoodārza iemītniekiem

"Maxima Latvija" korporatīvo komunikāciju projektu vadītāja Laura Bagātā stāsta, ka veikala tīkls rūpējas par to, lai pārtikas aprīte veikalos tiktu īstenota lietderīgi un atbildīgi, ieviešot dažāda veida pasākumus: "Jau pašā ķēdes sākumposmā ļoti rūpīgi tiek plānotas preču piegādes ražošanai. Dažādām produktu kategorijām ir atšķirīga utilizēšanas kārtība, kas ir noteikta Ministru kabineta noteikumos, Latvijā šī joma tiek ļoti stingri regulēta. Pārtikas atkritumos nonāk aptuveni 1.6% no kopējā "Rimi" veikalu tīkla pārtikas apjoma. Tas ir ļoti labs rādītājs, ja ņem vērā, ka vidēji pasaulē un Eiropā mazumtirdzniecījējiem tie ir aptuveni 5%. Raugoties uz šo jautājumu globāli, jāņem vērā, ka pētījumi liecina, ka vairāk nekā 50% no pārtikas atkritumiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts "Staburags".

LABI PRODUKTI PAR IZDEVĪGU CENU. Pārtikas preces ar mazu vai tās dienas ieteicamo derīguma termiņu pareizas glabāšanas gadījumā var lietot uzturā arī pēc ražotāja norādītā datuma. Māra Kaparkalēja foto, LV portāls

→ 10. lpp.

Lai kontrolētu šo daudzumu, "Maxima Latvija" izmanto modernas tehnoloģijas un datorizētās sistēmas, kas ļauj sekot pārtikas produktu piegādēm un pārdošanas apjomiem, tāpat arī prognozējot klientu iepirkšanās tendences un konkrēto produktu aktualitāti. Ļoti rūpīgi sekojam līdzi arī produktu derīguma termiņam. Produktus, kuriem tuvojās derīguma termiņa beigas, bet kas vēl ir droši lietošanai uzstūrā, izvietojam tam īpaši paredzētos plauktos ar norādi "Samazināta cena". Tas dod iespēju klientam iegādāties vēl kvalitatīvu produktu par samazinātu cenu. Pārtiku ar vēl atbilstošu derīguma termiņu, taču, piemēram, nedaudz bojātu iepakojumu, ziedojam dažādām labdarības organizācijām, kas produktus novirza trūcīgiem un maznodrošinātiem cilvēkiem, zupas virtuvēm u. c. Savukārt pārtikas produktus, kuriem ir beidzies derīguma termiņš, bet kurus saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem "Prasības pārtikas izplatīšanai pēc minimālā derīguma termiņa beigām" ir iespēja ziedot, novirzām dažādām biedrībām vairākos Latvijas reģionos. Šādi tiek ziedoti pārtikas produkti no dažādām kategorijām, piemēram, bakalejas preces, maizes izstrādājumi, konservi un citu kategoriju produkti. 2022. gadā vien novirzījām vairāk kā 172 tūkstošus pārtikas vienību dažādām labdarības organizācijām, kas produktus tālāk izmanto pārtikas pakām un zupas virtuvēm trūcīgiem un maznodrošinātiem cilvēkiem. Jau daudzus gadus sadarbojamies arī ar Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, ziedojot nestandarta augļus un dārzeņus, ko nevaram piedāvāt saviem klientiem, taču tos atzinīgi novērtē zoodārza iemītnieki."

Jāpaļaujas uz godaprātu un maņām

BAIBA GRĪNBERGA,
uztura speciāliste

Droši pārku visu, kas ir no skābpiena produktiem ar pēdējo dienu ieteicamajiem derīguma termiņiem. Kefīrs, paniņas, dažreiz pat biezpiens — tos bieži var uzglabāt un lietot uzstūrā arī pēc ieteicamā derīguma termiņa. Ieteicamo termiņu uz produktiem ražotāji norāda prātīgi, ar rezervi. Ieteiktu izvairīties no gaļas un zivju produktu turēšanas ledusskapī, ja tiem beidzies ieteicamais lietošanas derīguma termiņš, savukārt, ievietojot šos produktus saldētavā, bojāšanās process tiek apturēts. Pat pēc mēneša vai diviem šos produktus var atlaidināt un lietot uzstūrā. Ne vienmēr norādītais termiņš ir noteicošais produkta svaiguma aspekts, būtiski ir uzglabāšanas apstākļi veikalā un piegādes procesā. Neatbilstoši apstākļi var veicināt produkta bojāšanos krietni pirms ražotāja noteiktā derīguma termiņa. Tas ir uzticēšanās jautājums veikalam, kā arī ražotāju un pārdavātāju godaprāts. Lielākajai daļai gaļas produktu tiek pievienoti konservanti, kas pagarina produkta lietošanas termiņu, rūpīgiem jābūt, izvēloties svaigu gaļu un zivis — tās ļoti ātri bojājas. Risku rada toksīni, kas izdalās baktēriju darbības rezultātā. Produktiem ilgstoši esot saldētavā, piemēram, gadu, zūd to uzturvērtība, samazinās arī garšas īpašības. Veikalā pirkto produktus neieteiktu saldētavā uzglabāt ilgāk par diviem, trīs mēnešiem.

Tādi pārtikas produkti kā makaroni un putraini var sabojāties, ja tajos iemetas pārtikas kodes vai citi insekti. Auzu pārslās ir diezgan augsts tauku procents, tie ir tā saucamie labie tauki, nepiesātinātās taukskābes. Ilgstoši uzglabājot, tās oksidējas. To var noteikt pēc smaržas, var parādīties nepatīkams aromāts, kāds ierasti auzu pārslām nepiemīt. Tās nevajadzētu uzglabāt un lietot uzstūrā ilgāk par vienu mēnesi pēc ieteicamā derīguma termiņa beigām. Ar ožu var konstatēt pārtikas sabojāšanos produktiem ar labu derīguma termiņu. Šādos gadījumos bez žēlastības vajadzētu tos izmest. Vecāki cilvēki, kuriem oža un smarža vairs nav tik asa, nevar paļauties uz šīm maņām, lai pārliecinātos par produktu svaigumu, tādēļ cilvēki gados biežāk saņeidžas ar pārtiku. Arī viņu organisma barjersistēmas vairs nav tik spēcīgas, tādēļ pastāv lielāks risks inficēties ar bojātu pārtiku. ♦

MAF Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts "Staburags".

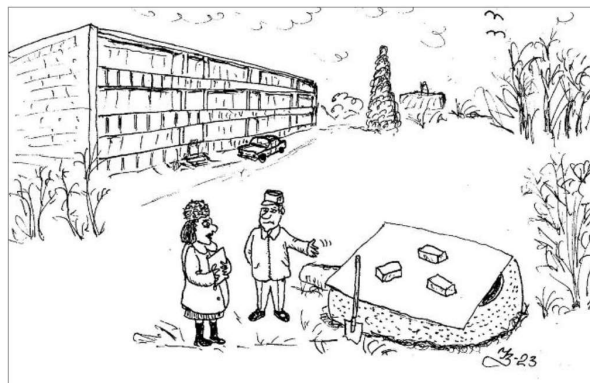
Centrifūga

INDULIS BUKA

Jēkabpils rajona Sadzīves pakalpojumu kombināts iepirka no iedzīvotājiem aitū vilnu. No vilnas vērpa dziju, auda tautiskas segas, parklājus, spilvenu pārvalkus, adīja džemperus, kostīmus, un produkcijai bija labs noiets. Viens no vilnas sagatavošanas tehnoloģiskajiem starpprocēsiem pēc tās attīrīšanas ar sērskābi no gruziem un citādiem netīrumiem bija mazgāšana, kā arī dzijas krāsošana. Tā nolūkā krāsošanas ceḥā, kas man atgādināja kādu no Dantes nemīnētajiem elles lokiem, mūžīgā mitrumā, karstumā, necaurredzamos tvaikos puspliki strādāja vesela ģimene — vīrs, sieva un viņu dēls. Ceḥā bija uzstādīta centrifūga, kuru izmantoja izmazgātās dzijas un vilnas atbrīvošanai no ūdens. Tā kā centrifūga, lai arī lietošanas kārtībā, bija jau, tā teikt, fiziski un morāli novecojusi, tad nu ministrija pieskīra mums jaunu, modernu un daudz jaudīgāku. "Peldošo", ar lielākiem apgrīzieniem. Zinātnes un tehnikas progress nav apturams. Jāzeps ar savu celtnieku brigādi veco demontēja un uzstādīja jauno. Jāzeps, tad laika kārtīgs, dzīvespriecīgs, pirmspensijas vecuma vīrs un kārtīgs amatnieks, komandēja būvnieku pulciņu.

Kad atceros Jāzēpu, tad vienmēr katminos jocijgu gadījumu, ko viņš pats man pastāstīja. Bargas ziemas dienā gribējis pāriet labi aizsalušo Daugavu no Krustpils puses. Piegājis pie krasta — pie tacīpas, kas vedusi pāri upei, sākuma — un prātojīs, kā pa stāvo krauju nokļūt līdz ledum. Taka, bērnu dibenu nopuļēta, kā Antīņa stīkla kalns. Kāda, kā viņš teica, pensionāre viņam pa priekšu jau līdz pusei bijusi norāpusies, un Jāzeps uzdrošinājies viņai sekot. Kājas neatradušas pietiekamu atbalstu — Jāzeps paslīdējis, kritīs uz muguras un jau bez cepures, ātri kā skeletonists, pļivojosiem matiem, gandrīz notricēot pa priekšu ejošo tantīti, pēkšņi jau atradies lejā. Pensionāre nobijusies gan, bet skarbi un pārmetosi usaukus: "Tāds kā puiķa! Aizej mājās, paskaties spogulī uz savu sirmo galvu un nokaunie!"

Stāsts tomēr ne par Jāzēpu, bet gan Spar centrifūgu. Nezinu, cik laika pagāja, tas bija īss — saņēmām satraucošu ziņu, ka jaunā iekārta avarējusi. Ar galveno mehāniķi Modri skrējām skatīties. Pavērās drausmīga aina. Kā pēc dronu uzbrukuma! Centrifūgas metāla statne salauzta, apkārt mētājas kaut kādas bleķa šķembas, dzijas šķeteres, citādi ķeta lūžņi, viss, pat griesti slapji, bet pats apmēram divus metrus diametrā lielais rotors, sagrāvis ceḥa šķērssienu, atradās kaut kur tālāk. Laime, ka darbinieki tajā brīdī nebija tuvumā! Ko nu? CP — "čerezvīcaino prosteivje!" (Arkārtējs gadījums — krievu val.) Staļina laikā vainīgais būtu momentā atrasts, nošauts vai labākajā gadījumā uz 25 gadiem dotos uz Sibīrijas taigu vai Kazahijas vara raktuvēm, lai tur labotu savu atliekumi pret socialistisko ipāsumu un atstrādātu nodarītos zaudējumus. Cik atceros, jaunā centrifūga maksāja 12 000 rubļu. Pat vairāk nekā jaunā volga — GAZ-24! Nešaubījos, ka Jāzēpa brigāde iekārtas pamatus bija godprātīgi ieklājuši, tajos plaisas un citus ar aci pamanāmus defektus nemanīja. Sliecāmie domāt, ka krāsošanas ceḥa strādnieki pēc ieraduma jaunajā centrifūgā būs krāvusi dziju,

Autora zīmējums

cik var, vai arī salikuši to nesimetriski, kas arī izraisīja iekārtas krahu. Viņi gan to kategoriski noliedza, un, ka varētu būt citādi, ciešu pierādījumu nebija. Lai kā tur bija vai nebija, priekšniecībai bija pienākums par to informēt ministriju Rīgā. Atbilde — šurp brauks eksperta grupa.

Gaidījām nedēļu. Šķiet, ražošanas bija apturēta. Otrajā nedēļā arī nevienš rīdzinieks neuzradās. Cik tad ilgi var gaidīt! Pa to laiku ceḥa interjers tika atjaunots. Vietā atgriezās vecā centrifūga, bet lūžņus izvāca un nokrāva ārā pie ceḥa sienas. Pagāja mēnesis. Viss noklusa, visi nomierinājās. Modrim aša ideja — viņš iedomājās, ka leģētā tēraudā rotoru varētu izmantot zivju zāvētavas izgatavošanai. Modris dzīvoja turpat blakus Pļaviņu ielas daudzdzīvokļu mājā un pie brīvdabas muzeja "Seļu sēta" žoga bija noskatījies kūpinātavai piemērotu vietu. Es gan uz to skatījos skeptiski — manuprāt, plānotās kūpinātavas tilpums bija pārāk liels. Arī malkas patēriņš... Būstot aukstā kūpinātava! Daugavā zivju daudzums ir pietiekams, bet šaubījos, vai pat vesels maksšķernieku korpusu to dienas laikā varēs piepildīt. Tā kā savas pragmatiskās pārdomas Modrim pārāk neuzstāju, tad — domāts, darīts un, manā ieskatā, utopiskā plāna izpilde sākās. Ap 200 kg smago rotoru, kas no tālienes izskatījās kā milzīga sudrabota baranka, piekabinājām "žukam" un aizvilcām.

Kad Modris jau gandrīz bija kaltētavu ierīkojis, atskanēja zvans no Rīgas. Rit braukšot ekspertu. Atkal nervi čupā! Modris, dziļi emocionāls cilvēks, teica: "Es rit došos uz Akmīsti, man tur... Tu ar viņiem parunā!" Biju pārsteigts: "Ko es? Neesmu nekāds mehāniks..." "Tev labāk izdosies, tu labāk pratīsi izstāstīt..." — tā Modris. Nu ko? Stumj mani zem tanka. Tomēr, ja jau priekšnieks tā teica, tad tā arī jādara. Mierināju sevi ar domu, ka, lai arī ko es sarunātu, tāpat viņam galvenā atbildība.

Ekspertus mēs ar volgas soferi gaidījām Krustpils dzelzceļa stacijā. Ar "krustpīlieti" atbrauca tikai viena sieviete. Māpīte padusē. Palika tā kā vieglāk ap sirdi. Eksperte uzreiz ķērās pie lietas. Apskatīja ceḥu, nopratināja iepriekš instrūtos strādniekus, pētīja lūžņus. Pēkšņi pajautāja: "A gge baraban?" (Bet kur rotors? — krievu val.) Skaidroju, ka te pat netālu. "Poigom, posmotrim!" (Iesim, paskatīsimies — krievu val.). "Nu, poigom..." Nācās speciālisti vest ārpus SPK teritorijas.

Pa ceļam drudzaini gudroju, ko man teikt, kā man izskaidrot

neizprotamo rotora atrašanās vietu un tā pašreizējo pielietojumu. Nolēmu izmantot padomju ideoloģiju, kas tolaik balstījās uz čīņu par mieru, bija pret atomkaru un NATO spārnotajām raķetēm, kas mūsu komunisma celtniecību un laimīgo dzīvi dienu un nakti apdraudēja no revanšistiskās Vācijas Federatīvās Republikas pusēs. Šos draudus dažādos veidos izplatīja padomju masu informācijas mediji, ka pat Modris, propagandas iespaidots, atsaucies uz kādas mūziķa Ulda Stabulnieka nosacīti populāras dziesmas vārdiem (to bieži radio atskaņoja, bet tagad pat nepieņem), pie svinību galdā nekad neaizmirsra uzsaukt tostus: "Nu tad iedziersim par to, lai mūsu bērns nenoinēdī stroncījs!"

Piegājām pie "barabana". Ievērojās, ka pie tā veiktas kādas būvniecības darbības, eksperte jautāja: "Čto eto?" (Kas tas?) Teicu: "Bomboubežiščē" (bumbu patvērtnē). Rotors bija daļēji ierakts zemē. Tā virspuse pārklāta ar skārda plāksni, ko pret vēja brāzmām vietā noturēja pāris balti silikāta ķieģeļi. Man radās aizdomas, ka eksperte man neticu, apgājusi zāvētavu un ieradūjusi vēl nepabeigto kurtuvi un dūmvadu, jautāja, kā tad viņš, Modris, tiks tur iekšā. Teicu, ka mūsu galvenais mehāniķis augumā nav liels, taču arī, piegājis un kritisku aci novērtējis "ieeju", piekritu, ka ātra noslēpšanas varētu būt gan apgrūtināta, bet piebildu, ka objekts ir vēl tikai tapšanas stadijā un trūkumi tuvākajā laikā tiks novērtīti. Nevaru apgalvot, ka viņa manam stāstam pilnībā noticēja, bet domājams, ka eksperte nosprieda neiedziļināties tālāk civilās aizsardzības niansēs, jo tā nepavisam nebija viņas joma un ne tādēļ viņa bija devusies komandējumā uz tālo Jēkabpili. Mēs atgriezāmies kantorī, kur ministrijas pārstāve savā rīcībā pārņēma galveno inženieri. Darba dienas beigās Modris atgriezās un jautāja — kā gāja? Teicu, ka skaidri nezinu, bet nešaubos, ka būs labi. Vēlāk uzzinājām, ka avārijas defekta akta pamats un izpētes slēdziens, kas ticis nostiprināts protokolā, ir rūpnicās brāķis.

Kūpinātavu ne reizi neiekūra, un tās dūmos nenokļuva neviena liktenpuses zivs. Gaidīja ilgi, bet tas brīdis nepienāca — kādā deviņdesmito gadu naktī nerūsējošā tēraudā rotors bez Modra ziņas, tā pārvietojās kustības neviena nepamanīti, pēkšņi nozuda nezināmā virzienā. Kā pavīsam nesēn padomju armijas memoriālais lielgabals no Rīgas ielas Krustpīlīs...

2023. gada septembris, Jēkabpils novads